

Mökkiläisten mukaan ottaminen kylien elämään

Henrik Hausen Mikkelissä 4.5.2007

Vapaa-ajan asukkaat eivät tule kyläämme retkeilemään, vaan he ovat investoineet tänne ja asuvat täällä osan vuodesta. He käyttävät palveluja ja osallistuvat kylän elämään monella tapaa. Osa vapaa-ajan asukkaista haluaa vetäytyä rauhaan lomansa ajaksi, mutta osa on erittäin kiinnostunut kylästä, niiden historiasta ja jopa niiden kehittämisestä.

Kylätoimikunnat ja kyläyhdistykset ovat luonnollinen osallistumisväylä myös vapaa-ajan asukkaille. Kun lähdetään mukaan kehittämään kylää ja sitä kautta lomakuntaa, niin voidaan myös vaikuttaa tärkeissä asioissa, kuten ympäristönsuojelussa ja kaavoituksessa.

Hyviä kokemuksia

Omassa kotikylässäni Pertunmaan Ruorasmäessä olemme tehneet yhteistyötä vapaa-ajan asukkaiden kanssa jo pitkään. Kylän ylpeyden aihe on näytelmätoiminta. Kuutena vuotena esitetyt, oman kylän historiasta kertovat näytelmät ja muina vuosina järjestetyt iltamat on kaikki tehty yhteistyössä vapaa-ajan asukkaiden kanssa.

Näytelmätoiminta ja kylähistorian kerääminen on yhdistänyt kylän kesäasukkaita ja muita niin, että vuonna 2002 tehdyssä kyläkyselyssä kuusi kesäasukasperhettä vastasi, että haluaisi asua vakituisesti kylässä. Kaikenlainen asioiminen on mutkatonta, kylässä toimii yksi mökkitalkkari ja muutkin isännät tarjoavat monipuolisesti rakennuspalveluja, teiden aurausta ja lanausta, polttopuun myyntiä ja muita palveluja. Kylälle on myös rakennettu 40 venepaikan satama talkootyöllä ja hankerahoituksella.

Vapaa-ajan asukkaat osallistuvat jo kyläyhdistysten toimintaan

Etelä-Savon kyläyhdistyksille 30.4.2007 lähetetyssä pikakyselyssä kyläyhdistykset suhtautuivat erittäin myönteisesti vapaa-ajan asukkaiden osallistumiseen kyläyhdistyksen toimintaan ja hallitukseen. Vastauksia tuli 35 kylästä ja näistä 17:ssä on jo hallituksessa kesäasukasjäsen (taulukko liitteenä).

Kesäasukkaiden katsotaan tuovan uusia ideoita toimintaan ja eräs vastaaja toteaa: ”Käytämme myös hankinnoissa ja erikoisosaajina mökkiläisten ja entisten kyläläisten apua. Tämä on hyvä vinkki, jos tarvitsee jotain erikoisjuttua, niin aina löytyy jonkun tuttu joka pystyy auttamaan ja suhtautuminen on yleensä positiivista.”

Juuri kylän kautta on luontevaa osallistua kunnan ja seudun kehittämiseen. Vapaa-ajan asukkailla on tähän monia tarpeellisia taitoja.

Palveluja tarvitaan jatkossakin

Etelä-Savossa on 160 000 "vakiasukasta" ja yli 45 000 kesäasuntoa. Maakunnan väkiluku alenee noin 1 000 hengellä vuodessa mutta samalla mökkien lukumäärä kasvaa noin 700:lla vuodessa.

Monessa kylässä tämä tarkoittaa, että kun vapaa-ajan asukkaat otetaan huomioon, niin väkimäärä pysyy ennallaan tai jopa kasvaa. Kuntien kannattaisi ehdottomasti ottaa vapaa-ajan asukkaatkin huomioon, kun palveluja suunnitellaan. Kylillekin tarvitaan liikuntapaikkoja, kokoontumistiloja, teitä, kevyen liikenteen väyliä ja ulkoilureittejä.

Mökkitalkkarista ja kyläavustajasta on tullut uusia tärkeitä ammatteja kylille, rakennusmiehiä ja kauppoja vapaa-ajan asukkaat ovat työllistäneet jo pitkään. Aktiivisimmilla kylillä tehdään oma palvelu- ja tuotehakemisto. Jopa pienimmissäkin kylissä joissa tällainen tehdään hämmästyttävän yleensä tarjolla olevien palvelujen suurta määrää ja monipuolisuutta.

EU:n maatalouspolitiikka on sellainen, että maatalous työllistää yhä pienemmän osan kyläläisistä ja uusia toimeentulomahdollisuuksia etsitään kylillä aktiivisesti. Joissakin kunnissa toimii työosuuskunta ja joissakin kunnissa 4H-yhdistys välittää työpalveluja. Olkaa siis mökkiläiset aktiivisia ja kyselkää kyläläisiltä, kyläyhdistykseltä tai vaikkapa kunnantoimistolta tarvitsemaanne palvelua. Uusi yritys tai sivutoimi saattaa syntyä vaikkapa kesäasukkaan ehdotuksesta.

Uusia tuulia kyliin

Vapaa-ajan asukkaat tuovat elämää ja uusia tuulia kyliin. Aktiivinen kylä tiedottaa ja järjestää erilaisia tilaisuuksia, joissa kyläläisiin pääsee tutustumaan ja kuulumisia vaihtamaan.

Mahdollisilla maallemuuttajilla ja mökkiläisillä on kaksi suurta huolta. Lähipalvelut ja kylähenki. Erityisesti kyläkoulut vetävät uusia asukkaita. Kylähengestä kysytään usein: "Arvostetaanko muuttajia vai kyräilläänkö naapureita?" Oma kokemukseni kyliltä on kuitenkin hyvä. Vaikka erilaisuutta saatetaan ihmetellä, niin asioihin suhtaudutaan käytännöllisesti ja reilusti. Kyläyhteisöön pääsee sisälle mutta kyllä se vaatii joskus ponnisteluakin.

Viimeisen parinkymmenen vuoden aikana virinnyt kylätoiminta on muuttanut kyliä avoimmiksi. Erilaisiin kehittämishankkeisiin on saatu rahaa jopa täällä maaseudulla aika huonossa huudossa olevalta EU:lta. Kylätoimintaanhan kaikki kyläläiset pääsevät mukaan ammatista riippumatta.

Ristiriitoja

Varmasti vakiasukkaiden ja vapaa-ajan asukkaiden välille voi tulla myös ristiriitoja. Esimerkiksi rantarakentamisesta ja metsien käsittelystä on erilaisia näkemyksiä. Kanssakäyminen ja yhdessä tekeminen kuitenkin auttavat löytämään myönteisiä ratkaisuja. Eri kyselyjen mukaan mökkiläiset arvostavat avointa kylämaisemaa, puhtaita vesiä, vanhoja metsiä ja eläimien näkymistä kylällä. "Tää on oikeeta landee, kun lehmiä näkyy ..."

Henrik Hausen, kyläasiamies, Järvi-Suomen kylät ry.
Puh. 015-689 676, sähköposti: henhaus@mbnet.fi

Vapaa-ajan asukkaita kyläyhdistyksen hallituksessa. Kyselyyn vastattu sähköpostitse 30.4.-3.5.2007:

Kylä, kunta	Kyllä	Ei	Lisähuomioita
Hurissalo, Puumala	x		Kokemukset hyviä, ei mahdollisuuksia tulla kaikkiin kokouksiin
Himalanpohja, Ristiina	x		
Syvänsi, Pieksämäki		x	Mukana toiminnassa kyllä, kokemukset myönteiset
Paltanen, Pieksämäki	x		Erittäin hyviä kokemuksia
Mynttilä, Mäntyharju		x	
Etelä-Rantasalmen kylät		x	
Osikonmäki, Rantasalmi		x	
Hiukkajoki, Punkaharju	x		Kokemukset hyviä, pitäisi vielä lisätä kanssakäymistä että voimavarat hyödyksi
Tuukkala, Hirvensalmi	x		Entinen kesäasukasjäsen muutti vakituiseksi asukkaaksi kylälle, uusi kesäasukas hakusessa
Vitsiälä, Ristiina	(x)		Kylän jäsen kunnan kesäasukastoimikunnassa kutsutaan aina hallituksen kokouksiin
Lahnaniemi, Hirvensalmi		x	
Halmeniemi, Mäntyharju	x		Hyviä kokemuksia
Koirakivi, Mäntyharju-Pertunmaa		x	Osallistuvat muuten toimintaan
Venetmäki, Pieksämäki	(x)		Osallistuvat johtokunnan avoimiin kokouksiin. Saadaan toiveita toiminnan kehittämiseen.
Länsi-Punkaharjun kylät		x	
Varistaival, Heinävesi	x		Mm. tiedottaja kesäasukas
Vehmaskylä, Mikkeli		x	Urheiluseuran hallituksessa kyllä
Rönkönvaara-Lapinlahti, Savonranta	x		On tuonut uusia ideoita
Hiirola, Mikkeli		x	
Toivola, Mäntyharju		x	Kesällä mökkiläiset mukana toiminnassa
Sarvikumpu-Lampu-Särkelä, Heinäv		x	
Karjalankylä, Pieksämäki		x	Tapaamisissa mukana
Maivala, Juva		x	
Karvio-Lepikkomäki, Heinävesi		x	Talkoissa runsaasti mökkiläisiä mukana. Pyydetään erikoisosajia, suhtaut. myönteistä.
Kutemajärvi, Kangasniemi	x		Joinakin vuosina ollut, juuri nyt ei.
Ruokomäki, Kangasniemi		x	Kylässä ei ole kesämökkejä
Säimen-Sönnkä, Savonranta	x		PJ ja sihteeri mökkiläisiä
Olkkolanniemi-Vatila		x	Ei saatu vielä kesäasukkaita mukaan
Mäntyharjun kirkonkylä	x		Ollut jo 15 vuotta
Siikamäki-Peiposjärvi, Pieksämäki		x	Halukasta henkilöä ei vielä löytynyt
Niskamäki, Pieksämäki		x	Pyritään lisäämään kesätoimintaa
Ruorasmäki, Pertunmaa	x		Aktiivisesti mukana kesäteatteritoiminnassa
Lihavanpää, Pertunmaa	x		
Simanala, Enonkoski	x		Tällä hetkellä varajäsen
Luusniemi, Kangasniemi	x		Tapahtumavastaava asuu Vantaalla
Yhteensä	17	18	